

„ЗАСТАВА“ излази два пут у недељу, четвртом и недељом.

Цена је на годину 10 фор., на по године 5 фор., на четврт године 2 фор. 50 новч. а. вр. за Аустрију, а за Србију на годину 100 гроша, на по год. 50, а на четврт године 25 гроша.

ЗАСТАВА

Огласи се рачунају по кодични врсти, које из гармота заузимају, и за сваку врсту плаћа се за први пут 6, за сваки даљи пут 4 новч. Осим тога за жиг увек по 30 новч. Дописи се шаљу уредништву а предлата администрацији „ЗАСТАВА“ у Пешти, Weisse Schiffs-Gasse N. 4. II. St. 42.

БРОЈ 42.

У Пешти, у недељу 3. јулија 1866.

ГОДИНА I.

Пешта, 2. јулија.

Наполеону врло тешко иде посредовање примирја између зараћених сила у средњој Европи.

И пруска влада и влада италијанска примају Наполеоново посредовање између њих и Аустрије, са којом су у рату; и једна и друга та влада признају, да би ваљало обуставити за неко време крваве бојеве, те да се могу водити преговори о правом миру; али је тегаба у овоме: под којим условима да се ти бојеви обуставе.

Прусија, која је била сретна у досадашњим бојевима противу Аустрије, не може наравно допустити да јој се намету услови примирја, који би дали времена Аустрији да се опорави, и тада са поповљеним салама настави бој противу Пруса, са којима овако потучена као што је сад једва да би била у стању још који пут мегдан поделити. Да би сачувала данашњи положај свој, који је толико крви стао, Прусија као што из Париза уверавају, пристала би на примирје за месец дана под овим условима: да јој се предаду главни градови у Чешкој, да буде у њеној власти Чешка северна линија гвозденог пута, која води у Саксонску, Баварску и Шлезвију; да се њена војска у Чешкој издржава аустријским трошком за време примирја; да јужна аустр. војска буде једнако удаљена од Беча и од Млетака; да се Аустрија одрече врбовања и купљења нове војске, и да њене војске заостану у садашњем положају.

По „Журналу де Деба“, Прусија би хтела даље: да Аустрија буде сасвим искључена из реда немачких држава, почем она у ствари онако исто није немачка као што небеше ни италијанска; „иста нужда вели Прусија, која је изискивала да се уједини Италија без Аустрије, та иста нужда ниште и да се уједини Немачка без Аустрије“. Осим тога, Прусија доказује, да се њене границе на југу могу заокружити као што треба, само ако би јој се присајединила Кур-Хесенска, која раздваја источне пруске области од западних. Тако исто нужна је Прусији и Саксонска, почем ова увек пристаје уз Аустрију, те тиме овој пут у Берлин отвара. Напоследку Прусија доказује да јој и Хановеранска треба.

Као доказ да Прусија то тако захтева, узима се и ова нова изјава из пруског званичног листа:

„Прусија се бори за највише народне цели, она ниште за себе јемства, пределну сигурност, а за Немачку обновљење јединства бар међу већином немачких држава. У томе је већина патриотских немачких владалаца на страни Прусије. Народ пруски жртвује благо и крв, његови синови испуњени су светомљу борбе као 1813. Пруси показују свугде, да се они неборе противу народа, него противу влада, које народе заман противу Пруса подстичу.“

Своје услове за примирје пруски краљ саопштио је Наполеону већ 23 јунија; Наполеон их одма дао на знање Фрањи Јосифу, а овај је одговорио, да Аустрија никако не може примити такве услове.

У бечким листовима читамо, да је Наполеон споменуте услове пруског краља саопштио и лондонској и петроградској влади. А париски лист: „Ла Франс“, зна већ и шта су одговориле те владе. Исти лист вели, да руски цар неодобрава пруску мисао о преображају немачког савеза, и да захтева да се тај савез непреображава без Европе, почем је европским уговором и направљен. Инглеска каже се даље у париском листу, слаже се подпуно са Русијом у немачком питању. Бечки листови додају даље, да Русија и Француска неће никако допустити да Аустрија падне. У цели одржања Аустрије Наполеон је, вели се, послао ових дана пруском краљу последњи предлог за примирје. Тај предлог тумачи париска „Преса“ (чије су симпатије спрам Аустрије познате) овако: да се досадњи немачки савез разведе, па да се нов направи и без Аустрије и без Прусије; Аустрија нема никакву област изгубити; ради накнаде ратних трошкова да се уступе Прусији полабске војводине, па да јој се присаједине још и Мекленбург, Хесенска и Брауншвајг; Рајна да буде западном границом Прусије; сметутим владоцима да се пађе накнада у пределима на Рајни и на Масу; да се размени област од Баварске и Баденске; да се закључи војнички уговор између Саксонске, Хановеранске, саксонских војводини и Прусије; обитатељи од Ландауа да гласају: хоће ли да буду под Француском или под

Баденском; а обитатељи долине Саара: хоће ли да подпаду Француској, или новим рајнским владоцима.

То саопштење „Пресе“ доводи се у сумњу најновијим званичним гласовима из Париза, по којима париска влада непосредно и сама води преговоре са берлинском и италијанском владом, а који се услови за примирје спремају између те три владе, то „Преса“ засад још знати не може. И тако има се чекати, да се званично јави: хоће ли и под којим условима бити примирја између Прусија и Аустрије.

У Италији јавно мишљење непрестаје изјављивати се противу примирја. Народном чувству било би угодно, да се Млетци јуначки добију, а не дипломатским путем. „Народ италијански, вели се у министарском органу: „Италија“, жали у овај мах што није могао да учини жртве, на које је готов; но веће се дуго чекати за приликом, где ће он покајати, не своје промашке, него победе над Аустријом, које су му тако рећи отете.“ Још исти лист пише: „Пијемонт могао је примити Ломбардију из руку Француске, јер се и Француска са своје стране борила и дала је велику војску Италији у помоћ. Али данас, зашто да се даду Млетци Француској која није умешана у рат? То се могло учинити само у тој цели, да се та област отргне од наших храбрих војника, који су у стању да је освоје. Народ хоће да се Млетци италијанским оружјем ослободе, те да се нема за њих ни чијој милости благодарити. Ако Аустријанци неће или немогу да се бране, слободно им се повући; ми ћемо заузети сву област која нама припада по племену, по језику и по географском положају.“ У другим листовима италијанским још се жешће одупише дипломатском примирју. „Опинионе“ међу осталим пита: „слаже ли се са достојанством Италијана да приме као подарок из руке цара, Наполеона III, област која је њихова по народном праву, и коју они треба да оружјем узму?“ А „Дирито“ вели: јесмо ли тако ниско пали да се питамо: да ли је заиста Италија сурвала пет престолоа и подигла на оружје пет стотина иљада војника! — Поцепајмо тај предлог дипломатски, и дајмо осетити томе туђинцу који образа нема, да народ италијански петругује са својом будућношћу.“ Чује се да је било ових дана у Милану и Турину бурних изјава, које доказују да народ хоће да се рат продужи.

Париски листови доносе глас, да је италијанска влада одговорила Наполеону да она може пристати на примирје само под условом: да аустријска војска одма иде из Млетака, и да Италијани заузму Пескијеру и још коју тврдињу млетачку; иначе краљу није могуће ублажити раздражени народ, који хоће да се одма оружаном Млетци поседују.

У прошлом броју јавили смо, да је италијанска војска под Чијалдинијем била напово прешла Пад и започела заузимање млетачку област; сад из Трста телеографује, да се Чијалдини са својом војском опет преко Минчију вратио у Италију, а тај повратак његов приписује се француском утицају, и тврди се, да је француска влада пристала да италијанска војска заузме Пескијеру. Тај глас ваља да се на делу потврди, па да му се верује.

По једном телеграму из Флоренције од 28 јунија пруска влада званично је изјавила влади у Флоренцији, да Италија не може пристати на никако примирје, које би — основано на уступки Млетака — значило колико засебни мир, и поставиле би Аустрију у стање да својих 150.000 војника из Млетака употреби на штету Прусије.

А у званичном пруском листу од 29 јунија изрично се каже: „уговори између Прусије и Италије недопуштају да се са Аустријом прави примирје или мир без узajног сагласија између двеју страна које су те уговоре подписале.“

Оснивајући се на депеше кнеза Метерниха (аустријског посланика у Паризу) „Винерабендност“ био је огласио: „да је француска флота већ на путу у Млетке, и да је генерал Фосар послан у главни пруски табор, да би објавио да ће се Француска у рат умешати, ако се неби примили њени предлози за примирје. Тај глас о оружаном посредовању Француске између Аустрије и њених противника Прусије и Италије, није потврђен из Париза. Отуд се само уверава и сваки дан понавља, да „преговори између

Француске, Прусије и Италије непрекидно су и живо воде“.

Међутим бечки лист „Н. фр. Пр.“ јавља, да је француски посланик у Бечу добио депеше из Париза, у којима се говори о „бездноности“ досадашњих дипломатских трудова за примирје. Да у Бечу неполажу велику наду на дипломатске преговоре о примирју, види се и из данашњих припрема Аустрије за даљи рат.

Ново министарство у Инглеској саопштило је парламенту свој политични програм. У том програму додира се: унутрашње питање Инглеске, њен одношај са Америком, и обшти положај Европе. Што се тиче унутрашњег питања, лорд Дерби, који је на челу новог министарства, признаје да би био дужан поднети нов предлог закона о бирању скупштинара, али он мисли да не треба да излази с таким предлогом, почем унапред зна, да неби он усвојен био. За унутрашњи запит са Ирландијом, лорд Дерби уверава да ће чинити све што може за благостање те области. Републиканског духа (фенеанизма) још није нестало у Ирландији, а ново министарство радиће свом снагом да га истреби. Свомињући Америку, лорд Дерби нада се да ништа неће пореметити добро споразумљење, које влада између Инглеске и сјединених северо-американских држава. Он са признањем напомиње строгости и енергију, са којом је влада тих држава одупирала се фенијанизму. О обштем положају Европе каже лорд Дерби оволико: дужност је владе да буде у пријатељству са свима силама, и да се немеша у туђе послове. Надати се, да ће рат скоро престати на континенту. Ако би Инглеска са осталим силама могла припомоћи што обштем миру, она ће похитати да учини њено.

Швајцарска, која се оружја да брани своју републиканску независност, побринула се да што скорије снабде своје војнике са пушкама „циндеркама“, за које се у последњем рату доказало, да се без њих бити не може. Савезничка скупштина у Берну решила је да се нештеде и највеће жртве, да би се Швајцарци наспрам грозеће опасности што сигурније наоружали. Одређен је један одбор од стручних зналаца, да спреми предлог за прерађивање садашњих швајцарских пушака, у нове „циндерке“.

Из Беча се чује, да је краљ од Грчке послао у Цариград једног посланика, Хајлиса, да пита цареву владу: зашто се толика турска војска на грчку границу гомила; неговуче ли се та војска натраг, Грчка ће морати прекинути дипломатске одношаје са Турском.

А нечује се, да је и влада у Србији наумна питати цара у Стамболу: зашто се онако силна војска турска слеже на границу Србије.

Из Букурешта телеграфује 30. пр. м., да је скупштина подпуно одобрила нов устав, који освештава за Румунску начела грађанске и народне слободе. Кнез је положио пред скупштином заклетву на тај устав. Ради штедне која је у ово време нужна за државну благајницу, скупштина је закључила, да се државним званичницима плата смањи. По најновијем гласу из Цариграда, порта је признала новог кнеза од Румунске. А Омер паша, који је био послан да оружаном поседне, Румунску, добио је налог, као што јављају, да са својом војском иде у Босну на границе Србије и Црне Горе.

БЕЧКИ НЕМЦИ.

Кад човек чита, шта све бечки Немци сад раде, или боље рећи зборе, незна, или ће да се већма смеје њиховој слабости, или да се већма љути на подлост и безобразлук њиов.

Они од ови 17 година непрестано вичу, да је Аустрија немачка држава, да она једном ногом на Мајни, другом на Минчију постојати мора, јер ће Немачка Аустрију у стање ставити, да немачку културу на исток пренесе, и јер се Немачка на Минчију брани; они су такођер криви, што се Аустрија, ма и ве у „бунду“, него непосредно у Шлезвиг-Холстин упледа, из чега се данашњи рат изплео — па они сад, кад владатељ на жртве у крви и новцу позива, место да за Аустрију купе милионе новаца, и место да се добровољно под ратне заставе искупују, у својим обштинским седницама само се о том брину, како ће им куће и имање

на миру остати, ако Пруси дођу, и подигли су читаву хуку буку, не како ће са своји по милиона становника, или најмање сто хиљада за рат дорастли људи да Беч и државу бране, него како ће Беч, као „отворена“ варош остати, у коју може ући ко хоће, само да њи на миру оставе, па на на силу и милионе плаћати морали.

Бечка журналистика, Бечлије су биле, који су онда, кад је мањина уг. сабора, поводом мрза и предстојеће глади лека и у томе тражила, да се законито стање, и уставна влада поврати — они су били, који су на сва уста викали: ето, та партаја хоће да спољашње заплете, да и саму елементарну несрећу за своју цел употреби, да из тога себи политички капитал гради — а сад, кад је из Беча сва војска на бојно поље изишла, сад су се окуражили, и адресе спремају, где у много опаснијим околностима, онда, кад је „Ханибал пред вратима“, ишту повратак устава.

Кад би они само уставно стање, уставну владу искали — то би им истина само недоследност пребацили могли, што су то другима у мање опасним околностима замерали, али с нашег гледишта о уставности ипак сасвим би им одобравали, јер знамо из историје, да су народи уставне концесије (уступке) понављали у изванредним државним околностима добивали, и право је, да онда, кад највеће жртве у крви и новцу приносе, да не обећава, него гаранције добију, да ће се те жртве целисходно употребити, и да ће уставно стање истином постати — али наше Бечлије ишту фебр. патент и рајхсрат, ишту уставно и фактично стање, које ће само њима користити.

Одбор бечке обштин, који је изаслан, да адресу изради, сложио се у овоме: 1. да се у адреси наведе, да данашња несрећа не би наишла, да су од више година управљали људи, који би монарху боље савете давали; 2. да је лек уставно стање, уставна влада, али да ово може бити само, ако саветници круне постану људи, који имена за уставност јаче; 3. да адреса негласи, да је немачко становиште за обстанак царевине нужно — т. ј. да Аустрија и од сада немачка држава са господством немачке народности, немачког елемента, немачког језика буде.

Ако су били ти људи који су за ово 17 година царевином управљали? Славени? или и сами Мађари? не — него све сами овејани Немци, Немци из Немачке, и из Аустрије. Да Баха не спомињемо, кога су Немци подигли, па га се после и сами одрекли — није ли Шмерлинг сасвим у духу сами либералаца немачки радио? не стоје ли и ови данашњи немачки адресовци на његовом темељу — на фебр. патенту и рајхсрату? Није ли нас Рехберг у овај рат заплео? Али не — Бечлије не осуђују намере и тежње ови државника у њиховој спољашњој и унутрашњој политици, но само начин, или управо то, што успели нису. Та и ови данашњи адресовци још и после Кениграца говоре о немачком становишту Аустрије, о том, да Аустрија треба да остане немачка држава, и то кад говоре? сад, кад су синови други народа стотинама хиљада на бојноме пољу, кад су толике хиљаде на пољани и у реки пропали, кад је Ческа немачку политику аустријску, тако рећи, главом платила — кад монарх све народе на највеће крвие и новчане жртве позива.

Немци се туже на људе, који су за ово 17 година савете круни давали — а да шта ћемо, болаи, ми други? Шта? Е, да приклонимо главу, и да признамо, да је до сад то све зато било, што су се ти људи звали: Бах, Шварценберг, Буол, Рехберг, Шмерлинг и Менсдорф — а не Гискра, Хербст, Куранда, Бергер, Бајст, Кајзерфелд и т. д., јер ови ће тек Аустрију у тешку свезу са Немачком довести, ови ће тек Аустрију правом немачком државом направити, ови ће тек још неколико стотина Славена и други народа, и неколико милијарда фор. на немачке цели жртвовати, — а грех је, не хтети под њиховим аустријцима, под њиховом руком постати чланом „најизображенијег народа на свету“ — то би био грех противу духа светог.

Грачански Немци — Кајзерфелд — ишту песму певају, са разликом, што имају једну варијацију и за Мађаре — али наравно за Мађаре немачке соје и боје.

Кад човек посмотри, у којој мери наша граница, из које се већ пети и шести батаљони подижу, жртве рата сноси, а у којој Немци, и особито богате Бечлије, који су за себе израдили, да су им синови праве рекрутације ослобођени, а новце добровољно не пружају, кад човек посмотри, шта први сноси и раде, а други зборе и умишљавају; да ти исти Немци од костију наши јунака хоће себи седла да направе, да нас оседлају — кад све то посмотри и промисли, да и опет глас Немаца и Бечлија виже важи, него милиона у други народа, онда престаје ствар смешна бити, онда у човеку живо срце пуца.

ПОСЕБНО МНЕЊЕ

подолборске мањине о заједничким пословима.

Пре свега примећујемо, да у колико буде говора у овом мњењу о оних обвезама, што по нас из прагматичне санкције проистичу, да ми држимо, да те обвезе само у томе случају постоје, ако се тако исто и према Угарској изврши све оно, што у смислу праг-

матичне санкције, односно у смислу 1. и 2. зак. чл. од г. 1723. — у коме се што са нас тиче састоји прагматична санкција — треба да се изврши.

Даље примећујемо, да све оно, што се у обзир заједничких послова у смислу овога мњења установило буде, све дотле фактично у живот ступити не може, док се

а) Угарски устав у целој простору своје не поврати.

б) Док се права подпуна уставност у осталим земљама и областима Њег. Велич. фактично у живот не приведе.

У прагматичној санкцији, осим одређења реда престолонаследства и неразделивог и неразлучног посела, има још две главне мисли изречене, једна је обшта безбедност и из ње истичућа међусобна одбрана; друга је неповређено одржање државоуправне и унутрашње самосталности Угарске као услова целога примања.

Узевши обе наједнако у обзир сачинили смо ово наше мњење.

У обзир међусобне одбране имамо обвеза, Угарска их је увек испуњавала, и сад их намеравамо испунити.

Досада је Угарска и што се тога тиче уредбе чинила једино преко свога сабора и законитог владатеља, који је као апсолутни владатељ осталих земаља и области, ове и што се тиче тих одношаја сам собом, пуновласно заступао. Пошто је пак Њег. Велич. по смислу највише престолне беседе и овим земљама уставна права подарило, то смо истина не по дужности, али са гледишта целисходности готови, да уз подпуно одржање наше самосталности, с њима у споразумљењу наређујемо о свему ономе, што је за ујачење обште безбедности непосредно нужно.

А то су:

а) спољашњи послови,

б) неки делови ратних послова,

в) трошкови, што су нужни за та два поменути предмета.

По томе дакле треба у споразумљењу да се уређују:

I. Они спољашњи послови, који се земаља угарске и осталих земаља и области Њег. Велич. наједнако тичу.

У обзир ових предмета извршује Угарска свој уставни утицај начином, који ће се у IV. точки уставности.

II. Ратни послови у толико, у колико се све оно, на предвођење, на заповедништво и унутрашњу организацију целе војске Њег. Велич. дакле и угарске војске односи, Њег. Велич. као врховни заповедник наређивати начином у IV. точки означеним.

Напротив земаља себи задржава наређивање у свему другоме што се тиче ратних послова; задржава себи нарочито:

а) површено попуњавање угарске војске, право одобравања новака (рекрута), одређење услова одобрења и времена службе, тако исто уредбе што се тиче смештања и снабдевања војника на основу досадашњих закона у законодавном, и управном обзиру.

б) Установу системе одбране, која се од сада и навек може наново одређавати и преображавати у обзир Угарске само са саизвољењем угарског законодавства; напоследку

в) Наредбе путем сопственог законодавства, односно управе о свима оним угарско-грађанским одношајима, правима и дужностима појединих чланова угарске војске, што се на војничку службу не односе.

III. Одређење количине трошкова, што су за горе поменуте предмете нужни.

Пошто се у томе обзир по начину у V. точки назначеном одреди размер или квота, по којој ће Угарска к тим трошковима доприносити, споразумно ће се одредити у смислу точке IV. оне своте што су на годину дана нужне.

Руковање са том свотом такође одређује поменути IV. точка; но томе, како ће се разрезати и утеривати, о томе ће у обзир Угарске једино само угарско законодавство, односно угарско одговорно министарство наредбе доносити.

На Угарску не спадају они трошкови за спољашње и за ратне послове, које су остале земље и области Њег. Велич. као чланови немачког савеза обвезане носити.

Све остале државне трошкове Угарске ће на предлог уг. одговорног министарства подпуно независно одређивати угарско законодавство, и њи ће, као и све друге данке, угарско министарство уз сопствену одговорност утеривати и њима руковати.

IV. У првој адреси нашој од г. 1861. изјависмо, да смо наклоњени са уставним народима наследних области једино само као слободан народ са другим самосталним слободним народом уз подпуно одржање наше независности од случаја на случај договарати се

По одређењу тога начела имаће се споразумно уређивање у обзир неких одређених делова спољашњих и ратних послова као и у обзир за то нужних трошкова овим начином учинити:

а) Што се тиче законодавне стране:

Министарство земаља угарске круне и осталих земаља и области Њег. Велич. имаће услед узајмног договора да зготове једнаке зак. предлоге, и ове ће, или ако се неби могла сложити, различне ће своје предлоге заједно са дотичним примедбама и противупримедбама — свако дотичном својем законодавству поднети.

Законодавства се самостално о њима саветују; одредити се, да се међу двема кућама једног и истог сабора у сваком поједином случају не могу више него две нунције (изјаве) мењати, да се неби многом изменом нунција време трошило.

Ако тим путем не узможе међу двема кућама до споразумљења доћи, онда ће се од чланова једне и друге слободним избором изабрати, по размеру у зак. ну одређењем, земаљско изасланство, које — ако се не буде могло споразумети — апсолутном већином гласова својих чланова решава и то решење ће сабору који га је изаслао, поднети, чијим закључком онда постаје.

Два законодавна тела своје закључке једно другом преко дотичних министарства саопштавају.

Ако се решење сабора угарског и решење на то овлашћеног подпуно уставног законодавног тела осталих земаља и области Њег. Велич. једно од другог разликују, онда свако законодавно тело на основу паритета бира из своје средине делегацију, која ће имати предлог да зготови; те ће две делегације покушати да се дође до споразумљења и свој ће предлог или, ако у истој смислу не узмогне испаста, своје ће различне предлоге рад даљега претреса и решења продати ономе телу, што је сваку од тих депутација изабрало.

Те ће се депутације састајати час у Пешти, час у другоме каквоме граду, кога остале земље и области са одобрењем Њег. Вел. означиле буду.

О предлогу те депутације моћиће две куће једног истога сабора само једну нунцију изменити, и ако се до споразумљења не дође, онда ће имати да се избере депутација, која у име сабора решава. Своје на тај начин поставише закључке оба законодавна тела једно другом опет преко дотичног министар. саопштавају. Како земаљско (регниколарно) изасланство, тако и депутација што предлог израђује, бира сама себи председника, перовођу и т. д. и у сваке су јавне седнице. Напоследку примећујемо, да ако би се како у земаљама угарске круне, тако и у осталим земљама и областима Њег. Велич. увело оно у Инглеској важеће уставно начело, да горњи дом може истина будет у целој одбаци, али га не може у појединим поштима променути, да би онда гореназначено поступање баш при томе предмету, при трошковима, који сваке године редовно мора долазити на ред, много простије и краће било, што, онда неби никада нужна била од обеју кућа изабрана регниколарна депутација.

Ако се тим начином до једнаког закључка дође, то ће тај сваки закључак, пошто се од сваког законодав. тела Њег. Велич. поднесе и потврду добије, законом постати.

У ономе ванредном случају пак, где неби међу на то овлашћеним закон. телом земаља уг. круне и осталих земаља и области Њег. Велич. ни тим начином до споразумљења дошло, у томе случају свако свој закључак заједничкоме владатељу подноси, који, преслушавши оба министарства, може један или други и у обзир разликујућих се точка потврдити, у коме случају тај закључак добија обште обвезну снагу.

(Свршиће се.)

У Пешти, 2. јунија. Јуче се на вече беше по улицама пештанским, што са станице жељезничке у Будим воде, мложина света накупила која је чекала, да Њено Велич. краљица, која са светлом децом из Беча долазаше, туда прође. После осам сати стиже Њен. Велич. са царевине и Рудолфом и вел. војводињом Гизелом у Пешту. Међу особама од Аристократије, што се бежу на жељезничкој станици рад дочека искупили, могла се опазити и кнегиња Јулија, која је као што „Пешт. Напо“ примећује, била „заиста краљевски обучена“ — Ако је истина што се говори, то ће Будим-Пешта више крунисаних глава у својој средини имати. Краљ саксонски долази овамо, а као што су и краљеви виртембершки и хановерански у Беч приспели, то по свој прилици да ћемо и њих за који дан овде видети.

— Угарска канцеларија данас или сутра долази овамо и сместиће се у будимској политехници. Тако се исто и државно министарство овамо сели и настаниће се у свеучилишном зданију. И остали ће министри са неколико својих чиновника овамо доћи, остали пак чиновници остају у Бечу, а тако исто и министар правде.

ДОПИСИ.

М—ја. Из Срема 25. јунија. Срем наш и сад се на двоје дели, — још се један крај тобожном војводином крсти, а други и такођер — баговином, па тако кад се војници узимају једни одлазе у регemente Ко-

челника штаба целе аустријске војске на бојном пољу, орабрило је, као што бечки листови дознају, ново ту војску. Прикупљене развалине северне војске утаборене су поглавито у Оломицу и око Оломица; а један део те војске доведен је у ушанчени табор код Флоридсдорфа, ради бранења дунавске линије од пруске војске која Бечу се примиче. У цели те обране стављене су војничкој власти на расположење све лађе дунавско-паробродског друштва које ради између Беча, Линца и Пасава. Услед тога обустављено је, до даље наредбе, на тој просторији Дунава возење путника и еспапа.

Број досад прикупљених војника од разбијене северне војске рачуна се као поуздано на 150,000 премда неки веле да достиже већ и 200,000.

Ближе и поузданије ништа се још о северној војсци аустр. нечује, а то веле с тога, што је престала свака телеграфска свеза на гвозденом путу песамо између Беча и Чешке, него и између Беча и Моравске.

Војени лист бечки: „Камерада“ јавља као званично, да је цар заповедио, да се одма све пушке што се налазе у бечким оружницама, прераде у пушке „циндерке“ које са страг пуче, и да се после те „циндерке“ одма чим се у већем броју спреме, шиљу пешацима у сев. војсци.

„N. fr. Pr.“ у Бечу пише:

Влада бечка спрема се да се пресели у Пешту и Будим, за случај да се неби закључило примирје са Прусима. Министри ће са мањим бројем званичника ићи за царем. Остали државни званичници остају и даље у Бечу; пошто им је 26. јунијата издата плата за 3 месеца унапред, дат је налог да они остају на њиховим местима докле год околности буду дозволиле. Министарство финансије има нарочито остати у Бечу да води бригу о јавним набавкама и потребама. Државни наместник доље Аустрије преселиће се, по потреби, у Винер-Најштадт.

Пруска војска непрестано напред ступа. Пролази и тачке што су на Лаби и планинама у почетку рата били заузели пруски војници, у цели да Аустријанцима прече пут у Берлин, ти пролази и те тачке сад су остављени, а војници који су их били посели, придружени су војсци која се спрема за даљи бој са Аустријанцима. Мисли се, да ће једна пруска војска управно на Беч ићи, а друга ће ударити на Оломицу не да га освоји, него да северну војску забави, докле Беч не буде сасвим у пруским рукама. По новијим гласовима Пруси ступају напред у четири главне колоне: 1. преко Прага и Будвајса, 2. преко Иглауа према Знајму; 3. преко Бризауа према Брну; и 4. преко Хохенштаата према Оломицу. — Главни табор пруског принца Карла Фридриха већ је, веле, у Иглау. Брн (у Моравској) прогласила је аустр. влада за отворену варош. Но још се незна, докле су управо Пруси у Чешкој и Моравској допрли.

О продирању Пруса у Шлезији и Галицији јавља се званично ово: 23. јунија у јутру ушли су у Тропау 5000 пруских војника. Они су одма поставили варош у обсадно стање; њихов командант издао је један проглас којим обећава поштовати приватну имаовину и личност грађана. У Тропау очекује се још пруске војске, која има да ступа напред према Оломицу. Једно одељење пруске војске узело је, као што се чује, пут од Тешена преко Вајскирхена у Мађарску.

— По новијим вестима, 30. пр. м. било је боја између једног одељења аустријских коњаника под ђенералом Еделсхајмом и предње страже пруске близу Брна, код Росица. У том боју Пруси су натраг убијени били, као што бечке извеште кажу.

29. пр. м. заповеђено је из Беча те је обустављен сваки путнички и трговачки обрт на друму између Брна и Беча.

Италијанско-аустријски рат.

Званичне итал. новине донеле су преглед губитака итал. војске у боју на Кустози (12. пр. м.) Ти губитци броје укупно 7812 војника, од којих су: 651 погинули, 2909 рањени, а 4252 заробљени, или се још незна шта је с њима.

План војевања са којим су Италијани онако несретно прошли на Кустози, приписује се ђенерала Ламармори. Сад је, веле, усвојен нов план војевања, што је саставио ђенерал Чијалдини.

Из глав. табора аустријске јужне војске јављено је телеграфски 28 пр. м. ово:

„Италијанска војска прешла је у знатном броју Пад на више тока између Остиља и Фикарола, и ступа напред према Треченту. На Ечу још никаквих припрема за прелаз. Мост на гвозденом друму преко Еча код Боаре, и утврђења од Ровига разорена су ноћас. Аустријска војска налази се изван сваког судара са Италијанима.“

Доцније се било чуло, да су тврдице: Рокату, Мотедијану, Боку и Ганду жестоко се одупирале војсци Чијалдинија.

Ако је веровати приватним телеграмима из Трета од 30. јун. „Чијалдини се са војском опет преко Пад вратио.“

Најновије.

Најновије телеграфске депеше не дају никакве наде на успех дипломатских преговора о примирју између зараћених сила.

Из Париза телеграфичу данас: више новина доносе, да су Француска, Италија и Прусија споразумеле се о предлозима које имају учинити Аустрији. Све три силете сагласиле се да Аустрија буде изкључена из немачког савеза.

По другоме гласу из Париза, Француска влада није могла успети у својем дипломатском посредовању. Аустрија је упућена, да се сама собом брани, да својим сопственим силама одржи свој положај велике силе у Европи.

Јучерашње „Московске Новине“ веле, да би победа над Аустријом довела у опасност европску равнотежу, и да Русија не може трпети да се Прусија осили. — Из Берлина уверавају, да је кнез Горчаков тамо дао на знање, да он нема никакве свезе са руским журналима, што ти журнали данас доносе, то није никако мишљење владе, него мишљење оних који новине пишу.

— У Бечу сматрају као извесно, да ће се одма наставити рат са Прусима. Пруси све ближе Бечу, по последњим вестима, већ су у Брну и у Будвицу. Главни табор пруског краља сад је у Цвитави (у Моравској). Главни табор аустријске војске, као што најпосле из Беча јављају, премешта се у Флоридсдорф близу Беча. Аустријска војска хита најбржим корацима из Оломица у Флоридсдорф. Веле да и војска аустр. из Италије долази у Беч. Аустрија сад сједињава све ратне силе своје на обрану дунавске линије.

По „Фатерланду“: аустријска војска прикупља се дуж Дунава тако, да јој је лево крило у Линцу, средина у глав. табору код Флоридсдорфа близу Беча, а десно крило у Оломицу. Крила у Линцу и у Оломицу имају по свом положају задатак да нападају.

По „Камераду“ Прусима треба још 8 до 10 дана да пред Беч дођу.

Италија поставља као услов примирју, да јој се уступи и јужна Тирољска. Минист. орган „Италија“ од 27. јун. вели: јужна Тирољска онако је исто један део Италије као и Гроскана и Пијемонт. Тирољска представља врата од Италије, отуд су Немци увек упадали у Италију. Докле Тирољске немамо, нема сигурности за Италију.

ПРОДУЖЕЊЕ ПРЕНУМЕРАЦИЈЕ

„СРБСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ“ (Херцеговачке женске) ВУКА СТЕФ. КАРАЏИЋА.

које су (овде у Бечу) већ наштампане (о трошку народнијех приложа).

Због немирнијех ратнијех оввијех времена, многи нам пренумеранти још нијесу дошли, а из Далмације још готово никаквои; зато налазимо за добро продужити рок пренумерацији на те пјесме: до 1. августа о. г. по рим. кал.

Јављајући ово, умољавам лијепо сву родољубиву г. г. пријатеље и скупштине пренумеранта, да би се својски потрудили учинити око тога шта се учинити може, и љубав имају имена пренумеранта послати ми амо до помнутото рока да се наштампашу; јер која послје 1. авг. о. г. по рим. кал. дођу, неће се више моћи наштампати.

Књиге ћу чим се имања пренумеранта наштампашу одмах разаслати.

Умољавам лијепо и остала поштована уредништва српскијех и хрватскијех листова, да ово у интересу народне књижевности и читајућег свијета српског и хрватског љубав имају прештампати у својим поштованим листовима.

У Бечу 27. јунија 1866.

АНА, удовица

Вука Стеф. Караџића.

Randstrasse, Maroffnergasse Nr. 3, I. Hof, I. Stiege, I. Stock für Nr. 19, in Wien.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

П. М. Нови Бечеј, 20. јуни. Жетва је жита овде скоро свршена, и можемо казати да је жито боље и више га има него што смо се надали. Жито је код нас 87 и 88 фунти, а има га доста што је и 89 тешко. До данас немамо још страних купаца, а томе ће бити узрок данашње политичке околности. Довољно жита на пијацу још су слаби, а и што се доведе, мало се за трговину купује; данашње цене ове су: жито 3.40—2.50 нов.; јечам 1.40—1.50 нов.; кукуруза 2.50—2.60 нов. вага.

Почем се сад и горушица (дивија репица) на пијацу довози, а цене репице горе падају, тако је и код нас цена репица пала и продаје се сад по 4.50—4.75 нов. ваг. За горушицу коју трговци радо купују, плаћа се 2 ф. 2.20 ваг.

Кукуруза у пољу хрђаво стоји, и ако скоро кишне не буде мало ћемо кукуруза ове године имати. — Вода опада.

Ј. К. Пешта, 2. јули. Житна пијаца. Ова неравеност до сада неимаше никакво појава, да се на боље окрене; неспокојство је највеће. Политично стање тако је, да за трговину горе бити неможе. Сви су умилчаји престали, и предаосмо се судбини; јер овако ако дуже остане, мораћемо се у својем салу угушити, јер од никакве стране помоћи немамо. Читаве недеље беште обртност тако слаба, да се за тавак ништа рад непаати. Поред здраво ниски цена немамо купаца. Шеница 95—86 фун. 3.90, 86—88 фун. 4 ф., 88—89 4.30—4.40. — Раж 3 ф. 10 н. — Јечам 1 ф. 70 н. — Зоб 1 ф. 60 нов. — Репица банатска 4 ф. 3/5 ф., код 5 ф. 1/2, 5 ф. 1/2. — Спинит новог начина 51 непродази. — Шљивовица сасвим занемарена. — Шљива босански има мало у бурадма 14 ф. 50 нов., нове за октобар 12 ф.

50 н. — Маст је опет у цени попустила; овдашња 33 ф. са стране 30 ф., србска 28 ф. 50 н. — Сланина прве врсте 32 ф. по слабо се тражи. — Шишарке и за ове врсте већ слабије купаца има, јер се неможе даље послати; мађарске 15 ф. 50, славојске 14 ф., србске 13 ф.

Марвена трговина беше ове недеље у Штајнбруку прилична обртност, а и цене су боље; продало се 3600 комада рани свиња са 22 и по, 23 и 24 нов.

КУРС.

Дукат : : : : ф. 6.33.
Сребро : : : : 126.—

О Г Л А С И.

Оглас.

Од стране магистрата кр. пр. дистрикта в. кикиндског отвара се овим стецште на упразњено место срб. дистриктског бележника, — са 560 фор. у готову новцу, годишње и са слободним станом.

Сви они који би желели то место, имајући нужна знања за одржавање бележничког звања, и знајући добро језике: србски мађарски и немачки језик, сви ти овим се позивају да до 20(8) јулија т. г. дошљу овом магистрату молбенице, покрепљене атестатима о способности и моралном као и политичном владању.

Из седнице магистрата кр. пр. дистрикта в. кикиндског, држане 30. јунија 1866. у В. Кикинди.

Дистр. началник
Кенђелац.

2—3

ОБЈАВА.

Услед закључења плем. магистрата кр. пр. дистрикта в. кикиндског од 4. маја т. г. бр. 168 има се парцелирање иберландски земаља, која 1822 јутара 123□ простора износи, течајем ове године произвести и по смислу највишег патента од 20. октобра 1849. прописане књиге и посевне листове сочинити.

Чег ради се подуватици учтиво позивају, да своје понуде до 24 јулија по римском о. г. обштинском поглаварству поднесу и о способности исправе приложе.

У Јозепову дне 7 јулија 1866.

2—3

ОБЈАВА.

Услед закључења плем. магистрата кр. пр. дистрикта в. кикиндског од 4. маја т. г. бр. 168. овим се објављује: да се има предузети парцелирање иберландске земаље, у просторији од 2185 јутара ораће, 301 јутро косаће и 3027 јутара пашњака.

Ова радња започети се има 1. августа т. г. по одредењу највишег патентом од 20. октобра 1849. установљене провизорије земљишног пореза. Потом имају се најточније сирешити сва за споменути радњу потребна сачињења као: земљишна књига, изводи за сваког појединог притежатеља, сумариум и план: чег ради позивају се подуватици учтиво, да своја изјаснења до 25. о. м. по римском овомешном поглаварству поднесу.

У Срб. Керестуру 9. јулија 1866.

(1—3)

Бр. 2482. 1866.

СТЕЧАЈ.

Настојећи обштем знању предаје се, да је при магистрату кр. пр. дистрикта в. кикиндског звања за I. подбележника, са платом од 700 фор. а. вр. годишње, упразњено.

Сви они, који звања ово доључити желе, имају своје молбенице са нужним исправама снабдјевене, до 1. августа т. г. магистрату овом поднети. Изискује се тачно знање србског, мађарског и немачког језика.

Из седнице магистрата кр. пр. дистрикта в. кикиндског дана 7. јулија 1866. у В. Кикинди држане.

Дистр. началник

(1—3)

Кенђелац.

Обзнана.

Обштина В. Кикиндска намерава, да иберландску земаљу, која је 29,394 јутара простора износи, по смислу највишег патента од 20. октобра 1849. пописати, и прописане књиге и посевне листове сачинити даде.

Подуватици позивује се, да своје понуде до 10. јулија т. г. обштинском поглаварству поднесу, и у колико је могуће исправе о способности приложе.

Из седнице обштинског представништва држане у Кикинди 23. јунија 1866.

Паво Недић

3—3

местни началник.

РОДИТЕЉИМА.

Једна православна Српкиња, око 45 година, неударта, из добре породице, која се у свима кућевним и женским пословима разуме, говори, србски, мађарски, немачки, а могла би и у француском језику децу при првом почетку наставаљати, жели да се у каквој доброј кући, према њеним својствима или уз мању децу или као газдарница у кући намести.

Ближе се расчитати може у уредништву „Заставе.“ 1—3

ПО МИШЉЕЊУ

господина дворског саветника професора др. Балаше и приватног лекара господина др. Јосифа Рожаије

нашло се да је

ПРВА РАКОШ-ПАЛОТСКА

МИНЕРАНА ЛЕКОВИТА ВОДА

особито добра.

1) У болестима органа за варење. 2) У болестима органа за дисање, и дивнога канала. 3) У затворима и отоку јетре и слезине, који отуд долази. 4) У хроничном запаљењу мокраћне бешике и материце. 5) У поремећеној потхрани и истакну крви, који отуд долази. 6) У скрофулама, бледици, конштаку и шуљевима.

Главно стовариште те минералне воде налази се у

ГОЛДИЦИЈЕРА и ПРАГЕРА,

(22)9—10

Пешта, Dreikronengasse Nr. 6.

Те минералне воде има и у свима већим сцелерајским трговинама овде, свагда од скоро наточене.

Штампарја Хорњанскова и Хумелова.